

„VAS”-ÚTON EGY ÉLHETŐBB VILÁGÉRT

A VASÚTI FEJLESZTÉSEK
KÖRNYEZETVÉDELMI HOZADÉKAI

*A felújított
békéscsabai pályaudvar*

Magyarország gazdasági életének, a társadalom mobilitásának egyik meghatározó tényezője a közlekedési infrastruktúra állapota, minősége, hálózati sűrűsége. A különböző közlekedési ágazatok eltérő mértékben terhelik a környezetet, tehát alapvető stratégiai cél a „zöld” közlekedési rendszerek fejlesztése. Ezen fejlesztések során a MÁV-csoport különös figyelmet fordít a környezetvédelmi kérdésekre.

SZERZŐ: **VIROSZTKÓ JÓZSEF** STRATÉGIAI ÉS KOORDINÁCIÓS VEZETŐ
MÁV ZRT. STRATÉGIAI ÉS FEJLESZTÉSI FŐIGAZGATÓSÁGA

A kézenfekvő környezetvédelmi hasznok ismeretében fenntarthatósági szempontból is előnyös a közösségi közlekedés és azon belül a vasúti személyszállítás arányának növelése, az ehhez szükséges infrastrukturális és szolgáltatási fejlesztések gyorsítása. Ezzel párhuzamosan a vasúti áruszállítás körülményeinek kedvezőbbé tétele is a környezetvédelmi gondolkodás része.

A hálózatok fejlesztése és összekapcsolása, az intermodális csomópontok, P+R parkolók kialakítása, a menetrendi és tarifális összehangolás együttesen egy jóval kisebb környezetterheléssel jár, ezáltal fenntarthatóbb rendszert eredményezhet.

A vasúti infrastruktúra stratégiai fejlesztési irányai és azok környezetvédelmi előnyei. A MÁV-csoport hosszú távú stratégiával és ahhoz kapcsolt fejlesztési programmal rendelkezik. Ennek keretében egy, a rendelkezésre álló forrásokat hatékonyan felhasználó, folyamatosan fejlődő szolgáltatási színvonalat biztosító, ügyfélorientált, fenntartható, biztonságos, a hazai közlekedési célokhoz és az európai hálózatokhoz is illeszkedő magyar vasúti hálózat megteremtését és fenntarthatóságát tűzte ki célul. Ennek in-

tegráns része a környezetvédelmi tudatosság, amely az alábbi stratégiai irányok mentén is tetten érhető.

» Egyértelmű cél a hazai vasúti hálózat további **villamosítása**, amely a széles körben ismert környezetvédelmi eredményeken túl költségcsökkentéshez, menetidő-megtakarításhoz, illetve a járműigény, a károsanyag-kibocsátás és a légszennyezés csökkenéséhez is hozzájárul. A villamosítás ugyanakkor költséges infrastruktúra-beruházásokkal jár, tehát csak a hálózat viszonylag nagyobb forgalmú szakaszain gazdaságos.

» A fejlesztések révén elért eredmények fenntartása érdekében a MÁV-csoport új, innovatív és **modern karbantartási stratégiát** vezetett be, ugyanis a pályaalapot jobb minőségének folyamatos biztosítása szükséges a környezeti zajszint és az egyéb zavaró hatások mérséklése céljából.

» Kiemelt feladat a pályahálózaton jelen lévő **sebességcsökkentések felszámolása** egyrészt a menetidők csökkentése, de főként a fékezési és indítási energiaveszteségek minimalizálása céljából.

» **A korábban kialakult szennyeződések felszámolása** még ma is jelentős feladat.

» A hálózat intenzíven igénybe vett,

valamint szorosan körülépített szakaszain folyamatos zajmérésekkel (zajtérképek készítésével) alapozzuk meg a szükséges intézkedéseket. A **zajvédő falak** kiépítése sok helyen szükséges, azonban figyelembe kell venni a jogos tájképi, városképi igényeket is.

A konkrét fejlesztési projektek esetén alkalmazott környezetvédelmi szempontok.

Az egyes fejlesztési projektek alapvetően a közlekedési hozadékokra (sebesség, tengelyterhelés, kapacitás stb.) koncentrálnak, ugyanakkor – az európai uniós irányelveknek is megfelelően – a környezetvédelmi szempontok mintegy alapértelmezett kiindulási értéket jelentenek, és a konkrét szakmai feladatok fenntarthatósági szempontú finomhangolásán túlmenően kiegészítő, kizárólag környezetvédelmi feladatokat is maguk után vonnak.

» A komplex felújítások során a tervezéssel, a beépített anyagokkal, illetve az építésnél felhasznált technológiákkal szemben támasztott minőségbiztosítási követelmények szavatolják az európai uniós szintű környezetvédelmi tudatosságot.

» A pályafelújításoknál – mérésekkel alátámasztott – indokolt esetekben biztosítjuk a pálya zajvédelmi lehető-

ségeinek (pl. gumibetétek) kihasználását is.

» Az építmények fejlesztése során kiemelt figyelmet fordítunk a környezetvédelmi szempontokra, továbbá az akadálymentesítésre is.

» Az utasforgalom növelése érdekében fejlesztjük az állomások és megállóhelyek utastereit, peronjait (magasság, akadálymentesség stb.). Az állomások és megállóhelyek intermodális megközelíthetőségének kialakítása (P+R, B+R, K+R, autóbusz-megállók az állomásoknál, metró-, villamos- és trolibusz-csatlakozások) pedig – tapasztalataink szerint – a vasút és az önkormányzatok számára is „win-win” szituációt eredményez.

» A felesleges környezetterhelés csökkentése céljából törekszünk a minél hatékonyabb területkihasználásra az állomásokon és a technológiai központokban.

» A rendelkezésre álló források függvényében korszerűsítjük az épületek fűtési rendszereit, világítását, továbbá az utasforgalmi és technológiai területek térvilágítását is.

A VASÚTI KÖZLEKEDÉS KÖRNYEZETI ELŐNYEI:

- » Azonos tömeg továbbítása esetén a vaskerék/sín kontra gumikerék/aszfaltbeton energiaigény-különbsége legalább ötszörös szorzóval számolható.
- » A vasút területigénye harmada a közút és negyede a vízi közlekedés területigényének.
- » A zajterhelés kisebb, 6,5-szer kevesebb háztartást érint, mint a közút esetében.
- » A vasút baleseti kárértéke a közútnak mindössze kilencede.

A közlekedés externális költségeiből mindössze 2% köthető a vasúthoz.

A VILLAMOS VONTATÁSÚ VASÚT TOVÁBBI ELŐNYEI:

- » A villamos vontatású járművek (erőműtől számított) hatásfoka 50% körüli, a dízelvontatású járművéké maximum 25–28%.
- » A magyar vasúti villamos vontatás a teljes hazai villamosenergia-felhasználás mindössze 2%-át teszi ki, ennek is egyre nagyobb hányada megújuló energiaforrásból táplálkozik.
- » A korszerű villamos vontatású járművek a villamos fékezés segítségével a felhasznált energia 5–25%-át visszatáplálják a hálózatba.

A szolgáltató társaságok környezetvédelmi feladatai. A vasúti **személyszállítás** területén a korszerű motorvonatok az utasok megfelelő kiszolgálásán túl energiatakarékos, környezetkímélő tulajdonságaikkal is hozzájárulnak a „zöld” vasúti személyszállításához.

Az **áruszállítás** esetében is a korszerű mozdonyok és teherkocsik tehetik környezetkímélőbbé az egyébként is gazdaságos tehervonati közlekedést.

Mindezeket a lehetőségeket összegezve: a magyar vasút jelenleg is sokat tesz és fejlesztései során egyre többet tehet a hazai közlekedés környezeti terheléseinek csökkentéséért.